

**GEMERSKÉ REGIONÁLNE ZDRUŽENIE VLASTNÍKOV
NEŠTÁTNYCH LESOV**
Šafárikova č. 71, 048 01 Rožňava

Rožňava 11. 05. 2003

Pripomienky k:

Národnému zoznamu navrhovaných chránených vtáčích území

Číslo materiálu: 40-19/2003-min

Predkladateľ: minister životného prostredia

V Odôvodnení návrhu sa uvádza, že *Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území (ďalej len "zoznam vtáčích území") sa predkladá na rokovanie vlády v zmysle § 26 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len "zákon o ochrane prírody).*

Mám za to, že sa vzťahujú aj ustanovenia § 28, ods. 10 uvedeného zákona : „Zoznam prioritných biotopov a prioritných druhov ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo po dohode s ministerstvom pôdohospodárstva.“ Teda už pri návrhu by mala byť dohoda s MP SR.

Pripomienka:

Nie je dokladovaná dohoda s MP SR.

Návrh na riešenie: požiadať JUDr. Ing. Beláčka o právny názor na súvis ustanovení §-ov 27 a 28 uvedeného zákona k návrhu.

V Odôvodnení správe návrhu sa ďalej uvádza, že *Národný zoznam je spracovaný na základe Programu budovania sústavy osobitne chránených území NATURA 2000.*

V uvedenom programe sa vyslovene uvádza: „Zaradenie poľnohospodársky a lesohospodársky využívaných území do sústavy umožní kompetentným subjektom lepší výkon ochrany prírody, **vzhl'adom k tomu, že tomuto musí predchádzať súhlas vlastníka, resp. užívateľa pôdy.** „

Pripomienka:

Nie je dokladované koľkí vlastníci dali súhlas so zaradením svojich pozemkov do Zoznamu. Bez týchto súhlasov nemá vláda mandát tento návrh schváliť.

Mám za to, že musí byť súhlas všetkých vlastníkov bez ohľadu na formu vlastníctva, teda aj mestá, obce, štát – Lesy SR a pod., nie len súkromní vlastníci.

Je nutné:

uvedomiť si, že sústava chránených území NATURA 2000 nie je rezortným problémom, ale záväzok prijíma štát so všetkými svojimi kapacitami **vrátane konsenzu** s neštátnymi organizáciami **a vlastníkmi pôdy**. Ide o veľmi zodpovednú a náročnú úlohu, ku ktorej Európske spoločenstvo pristupuje mimoriadne zodpovedne a sleduje plnenie jednotlivých záväzkov do takej miery, že je schopné pristúpiť aj **ku konzekvenciám voči jednotlivým štátom Európskej únie za neplnenie záväzkov.**

A teda bude mať na to naša ekonomika? Hlavne keď: „*Kandidujúci štát musí mať zabezpečené také kompenzačné opatrenia, ktoré mu umožnia zabezpečiť ochranu všetkých lokalít navrhnutých na zaradenie do národného zoznamu.* „ Teda EU nedá na kompenzáciu ani jedno Euro!

Ďalej sa uvádza:

„Kritéria zvolené v Slovenskej republike vychádzajú zo základných požiadaviek pre výber Významných vtáčích území v EÚ, zo skúseností iných (kandidátskych) členských štátov EÚ a zo špecifických slovenských

ornitologických okolností. Pozostávajú z piatich kvantitatívnych kritérií a jedného kvalitatívneho kritéria, s dôrazom na kvantitatívne kritéria K1 (najlepších päť území) a K2 (územia na ktorých sa zdržiava najmenej 1% populácie). Pre použitie kvantitatívnych kritérií bolo okrem definovania kritérií potrebné pre každé z nich dohodnúť tiež medzné počty, ktoré musia spĺňať populácie resp. zoskupenia tzv. "výberových druhov" v navrhovaných chránených vtáčích územiach. Prehľad vybraných kritérií a stanovené medzné počty pre výberové druhy sú uvedené v prílohe č. 3 a popis národných kritérií pre výber chránených vtáčích území je uvedený v prílohe č. 4."

Pripomienka:

Nie je uvedené kto pripomienkoval – oponentúry- kritérií a vyhodnotenie oponentských posudkov. Ide o rádovo miliardy zo štátneho rozpočtu a preto musia byť jednoznačne zdôvodnené!

Ďalej sa uvádza

Rozloha

Navrhované chránené vtáče územia v Slovenskej republike:

Celková rozloha navrhovaných chránených vtáčích území pokrýva **28,4 % rozlohy Slovenskej republiky**, avšak tento údaj predstavuje **len predbežný odhad**.

Pripomienka:

Predbežný odhad vláda nemá mandát schváliť. Materiál do vlády musí byť presne určený, inak nevie čo vlastne schvaľuje.

Pozn.:

K uvedenému sa musia vyjadriť aj VUC-ky. Ide o ekonomiku!

Porovnanie rozlohy navrhovaných chránených vtáčích území v krajoch SR

Z hľadiska územno-správneho členenia Slovenskej republiky sa najviac navrhovaných chránených vtáčích území nachádza na území Trnavského kraja (13) a najmenej na území Trenčianskeho kraja (4). Z hľadiska percentuálneho prekryvu územia jednotlivých krajov s navrhovanými chránenými vtáčimi územiami je na prvom mieste Košický kraj, kde zasahuje 10 navrhovaných chránených vtáčích území (celkovo 50,36% územia kraja) a na poslednom mieste je Nitriansky kraj, do ktorého zasahuje 8 navrhovaných chránených vtáčích území (celkovo 11,73% územia kraja). Situačná mapa s prehľadom navrhovaných chránených vtáčích území v jednotlivých krajoch je v prílohe č. 5.

Názov kraja	Rozloha kraja (ha)	Počet navrhovaných CHVÚ zasahujúcich do územia kraja	Rozloha navrhovaných CHVÚ (ha)	Podiel rozlohy n-CHVÚ k celkovej rozlohe kraja (%)
Žilinský	679326,354	8	305712,575	45,00
Trenčiansky	449916,126	4	56081,672	12,46
Prešovský	899470,742	10	332336,866	36,95
Banskobystrický	945310,878	6	141255,819	14,94
Košický	674964,974	10	339933,002	50,36
Bratislavský	205326,391	7	70783,523	34,47
Nitriansky	634126,646	8	74355,199	11,73
Trnavský	414771,377	13	71786,994	17,31

Porovnajme:

Rozloha chránených vtáčích území (CHVÚ) v členských štátoch EÚ (stav k 04.11. 2002) a rozloha navrhovaných CHVÚ na Slovensku (31.03.2003)

Členský štát	Počet nahlásených CHVÚ	Celková rozloha nahlásených CHVÚ (v km ²)	% pokrytie z celkovej rozlohy štátu	Posúdenie zoznamu navrhovaných CHVÚ jednotlivých členských štátov
Belgicko	36	4 313	14,1	úplný
Dánsko	111	9 601	22, 3	úplný
Nemecko	448	27 058	7,6	neúplný
Grécko	110	8 111	4,1	neúplný
Španielsko	303	61 832	12,2	neúplný
Francúzsko	117	8 989	1,6	obzvlášť nedostačujúci
Írsko	109	2 236	3,2	neúplný
Taliansko	342	13 707	4,6	neúplný
Luxembursko	13	160	6,2	neúplný
Holandsko	79	10 000	24,1	úplný
Rakúsko	83	12 080	14,4	neúplný
Portugalsko	47	8 468	9,2	neúplný
Fínsko	451	27 500	8,1	neúplný
Švédsko	403	24 892	5,5	neúplný
Veľká Británia	233	13 115	5,4	neúplný
EÚ 15	2 827	229 480	-	-

	Počet navrhovaných CHVÚ	Celková rozloha navrhovaných CHVÚ (v km ²)	% pokrytie z celkovej rozlohy štátu	Posúdenie zoznamu navrhovaných CHVÚ
Slovensko	45	13 936	28,4	úplný

Prečo Slovensko zo všetkých štátov navrhuje rádovo najväčšie územie?

Lesnícky vyspelé štáty (Švédsko, Fínsko, Rakúsko) idú do 15 % územia. Priemerná výmera je v EÚ 81 km² . Slovensko 310 km² . Teda 4x väčšie. A keď odpočítame prímorské štáty, tak priemer vnútrozemských štátov EÚ je len 60 km² , teda 5 x menej, ako na Slovensku. a to ide o ekonomicky silné štáty. (Pritom uvedené krajiny a Holandsko, Dánsko, Španielsko, Portugalsko vyhlásili územia na morských pobrežiach, kde sa aj tak ináč nehospodári. Fíni, Švédi dali jazerá a aj obrovské oblasti v tundre, kde sa tiež ekonomicky lesnícky nehospodári! Rakúsko alpské skaly, a pod.)

Pozor! Opakujem: **Kandidujúci štát musí mať zabezpečené také kompenzačné opatrenia, ktoré mu umožnia zabezpečiť ochranu všetkých lokalít navrhnutých na zaradenie do národného zoznamu. „ Teda EU nedá na kompenzáciu ani jedno Euro!**

Mám za to, že opačné tvrdenia sú hrubo zavádzajúce! Na túto skutočnosť už upozorňoval Van den Velde v Ban. Bystrici na konferencií NATURA 2000!

Pozn.: Keď také veľké územie spĺňa kritéria EÚ – to znamená, že do teraz aj bez ochranárov, sme na Slovensku vtákov chránili a preto **nie je dôvod navrhovať zvýšenú ochranu**. Logika: chránim sa pred útočníkom, ktorý ma ohrozuje. Ale v celom materiály nie je uvedené, kto útočí a ako.

Pozn. 2: Navrhuje sa chrániť len z pohľadu vlastníka pozemku a lesníctva! Ale, napr. Caprimulgus europaeus je súčasťou potravinového článku pre Glaucidium passerinum. Tak prečo sa zákonom nenakáže, aby sa Glaucidium passerinum stal vegetariánom a nepapal chudáka Caprimulgus europaeus ? Návrh je chrániť súčasne oboch v tom isto vtáčom území! Podobne možná diskusia napr.: o Falco cherrug a jeho potravinovom reťazci (nebude hniezdiť tam, kde nemá potravu a keď mu krkavec obsadí hniezda), problematika Tetrao tetrix a Tetrao urogallus je tiež v prvom rade otázka potravy a predátorov a nie lesníctva! Atď, atď.

Pripomenka:

Nie je dostatočne a akceptovateľne zdôvodnený rozsah území !

Ďalej sa uvádza:

„Navrhované chránené vtáčie územia pokrývajú do značnej časti **8 vyhlásených národných parkov a 11 chránených krajinných oblastí, resp. sú navrhované v územiach, kde sa v blízkej budúcnosti plánuje vyhlásenie nových chránených krajinných oblastí (napr. Čergov, Volovské vrchy, Slanské vrchy).**“

Pripomenka:

Kol'ko máme vlastne NP a CHKO? Existuje stále platné Uznesenie vlády, že sa majú prehodnotiť a znížiť chránené územia. Veľmi nebezpečné!- Ktorí vlastníci sú informovaní, že na ich pozemkoch sa pripravuje CHKO?

Nestačí všeobecne „do značnej časti“. Musí byť presne určené v technických jednotkách!

Ďalej sa uvádza v **Prílohe č. 10**

Príklad činností, ktorých realizácia môže mať negatívny vplyv na predmet ochrany chránených vtáčích území

a. v lesnom hospodárstve

- v prípade viacvrstvových porastov pri obnove lesa odstrániť **hornú etáž** na ploche **väčšej ako 0,5 ha**,
- pri obnove porastov používanie **kratších** obnovných dôb ako **30 rokov**,
- použitie iných obnovných spôsobov ako s nepretržitou obnovnou dobou (**jednotlivý alebo skupinový účelový výber**) vo všetkých listnatých a zmiešaných porastoch nachádzajúcich sa na hrebeňoch **od nadmorskej výšky viac ako 600 m n. m.**,

Pripomenka:

Je uvedený len príklad! To znamená, že nik zatiaľ nevie, čo **ešte viac** bude určené, teda zakázané! Je tu aj zásadný rozpor s lesníckymi prioritami podrostového spôsobu hospodárenia – prirodzené zmladenie. Nie je jednoznačne určená plocha, na ktorú sa obmedzenia budú vzťahovať. A teda nedá sa kvalifikovane určiť ekonomický dopad! Uznesenie vlády nemôže byť prijaté na základe nepresných údajov!

Ďalej sa uvádza:

Odhad dopadov na verejné financie a odhad požiadavky na platbu z Európskeho poľnohospodárskeho poradenského a záručného fondu

A. Odhad dopadov na verejné financie

Pri výpočte dopadu vyhlásenia ochrany všetkých navrhovaných vtáčích území na verejné financie sme vychádzali z nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 24/2001 Z. z. o spôsobe výpočtu a úhrady majetkovej ujmy vzniknutej obmedzením bežného hospodárenia na pozemku, ktorý **nie je vo vlastníctve štátu** (ďalej len “nariadenie”) napriek tomu, že spôsob výpočtu sa vzťahuje len na pozemky, ktoré nie sú vo vlastníctve štátu. Na základe charakteru navrhovaných obmedzení, uplatňovaných na lesnom pôdnom fonde sme stanovili odhadovanú výšku náhrady 8 000 Sk/ha/100 rokov za náhradu za zníženie výnosu a 30 000 Sk /ha/100 rokov za náhradu za zvýšenie nákladov na bežné obhospodarovanie. Na základe uvedeného sme stanovili výšku priemernej ročnej **náhrady 38 000 Sk/ha/100**. Pri výpočte nebola zohľadnená náhrada za úplne obmedzenie (bez zásahu – zákaz ťažby), ktoré sa má uplatňovať v 200 až 300 m okruhu v okolí hniezd vybraných druhov vzhľadom k tomu, že

rozsah uvedených plôch bude stanovený až pri spracovávaní vyhlášok, ktorými budú konkrétne chránené vtáčie územia vyhlasované.

Pripomienka:

Z tohto nevieme ani približný **celkový dopad** na verejné financie. Úplne zavádzajúce je tvrdenie, že nebude ekonomický dopad na pozemky vo vlastníctve štátu! Zníži sa predsa výrazne možnosť príjmu z obnovy porastov! Vláda musí mať presné informácie, aké finančné dopady schvaľuje!

Dôvod.: v zmysle ustanovenia § 26, ods. 4, zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny „...sa navrhované chránené vtáčie územie zaradené do schváleného zoznamu vtáčích území považuje **odo dňa schválenia** tohto zoznamu za chránené územie vyhlásené podľa tohto zákona.“ To znamená, dňom schválenia návrhu vládou SR sú navrhované územia chránené! A musí nastúpiť kompenzácia ujmy.

Ďalej sa uvádza:

„Predpokladaný dopad na verejné financie predstavuje sumu **237 mil Sk ročne** po vyhlásení všetkých navrhovaných chránených vtáčích území vyhláškami ministerstva (približne do konca roku 2005). Treba však poznamenať, že ide o veľmi hrubý odhad, vzhľadom k tomu, že výška dopadu závisí od veľkosti plôch, na ktorej sa obmedzenie aplikuje, druhového zloženia porastov, navrhovaného obmedzenia, ktoré nie vždy musí byť v rozpore s bežným obhospodarovaním, za ktoré nie je možné náhradu uplatňovať.“

Ale tabuľka

Odhad dopadov na verejné financie za obmedzenia na LPF

	Územie	Suma v Sk
1	Boheľovské rybníky	0
2	Bukovské vrchy	9 218 496
3	Cerová vrchovina a Rimavská kotlina	5 322 293
4	Čergov	8 719 974
5	Dolné Považie	272 893
6	Dubnické štrkovisko	0
7	Dunajské luhy	1 288 998
8	Horná Orava	9 805 208
9	Chočské vrchy	4 037 956
10	Košická kotlina	433 382
11	Kráľová	4 583
12	Laborecká vrchovina	18 832 253
13	Lehnice	0
14	Levočské vrchy	10 053 660
15	Liptovská Mara	0
16	Malá Fatra	18 470 690
17	Malé Karpaty	16 316 546
18	Medzibodrožie	679 326
19	Miloslavov	0
20	Morava	3 896 885
21	Muránska planina a Stolické vrchy	8 813 264
22	Nízke Tatry	23 210 069
23	Ostrovne lúky	0
24	Parížske močiare	0
25	Poiplie	34 960
26	Poľana	6 584 541
27	Pusté Úľany - Zeleneč	80 712
28	Senné	0
29	Slanské vrchy	14 327 277
30	Sĺňava	0

31	Slovenský kras	8 334 403
32	Slovenský raj	5 389 312
33	Strážovské vrchy	15 397 022
34	Sysľovské polia	0
35	Špačince - Nižná	0
36	Dolné Pohronie	13 794
37	Tatry	9 356 607
38	Trábeč	5 968 128
39	Trnavské rybníky	0
40	Veľká Fatra	18 615 744
41	Veľkoblahovské rybníky	0
42	Vihorlat	13 119 181
43	Volovské vrchy	36 483 990
44	Východoslovenská rovina	93 267
45	Žitavský luh	0
	SPOLU	273 175 414

uvádza spolu **273 mil.!**

Pozn.:

Som si vedomý skutočnosti, že **rozdiel pár desiatok miliónov Sk** pre ekonomiku Slovenska nie je zaujímavý detail, ale aj tak by bolo nutné uviesť, čo vlastne platí. 237 mil. Sk, alebo 273 mil. Sk.

Pripomienka:

Z tohto nevieme ani približný **celkový dopad** na verejné financie. Vláda musí mať presné informácie, aké finančné dopady schvaľuje! A ide len hrubý odhad!

 Ďalej sa uvádza:

B. Odhad požiadavky na platbu z Európskeho poľnohospodárskeho poradenského a záručného fondu

*Predpokladaná požiadavka na platby z fondu predstavuje sumu **649 217 545 Sk**. Ide však **opäť o veľmi hrubý odhad** požadovaných finančných prostriedkov. Presný odhad v tejto fáze nie je možné stanoviť vzhľadom na to, že ešte nie sú informácie o presnom parcelnom stave a ploche lokalít, na ktorých sa obmedzenia budú aplikovať ako aj rozsah konkrétnych obmedzujúcich opatrení.*

Pripomienka:

Z tohto nevieme ani približný **celkový dopad** na verejné financie. Vláda musí mať presné informácie, aké finančné dopady schvaľuje! A ide len hrubý odhad! Koľko bude teda celkový dopad? V celom materiály nie je **sumárne vyčíslený**. Ani len hrubý odhad.

*Za zavádzajúce považujem tvrdenia a poukazovanie **na platby z Európskeho poľnohospodárskeho poradenského a záručného fondu**. Nik, ani Vláda SR, ich nemôže zaručiť! Je skôr reálne, že nebudú!*

Dôvod:

Kandidujúci štát musí mať zabezpečené také kompenzačné opatrenia, ktoré mu umožnia zabezpečiť ochranu všetkých lokalít navrhnutých na zaradenie do národného zoznamu. „ Teda EU nedá na kompenzáciu ani jedno Euro!

Návrhy na riešenie a ďalší postup:

- **ÚNIA** požiada Lesnícku sekciu vo veľmi krátkej dobe o pracovné rokovanie k problematike za účasti zástupcu UNIE, LESY SR, MŽP a poľnohospodárov.
- **ÚNIA** navrhne lesníckej sekcii MP SR, aby vyčíslenie ekonomických dopadov prehodnotil a zaujal stanovisko LVÚ Zvolen
- **ÚNIA** sa pokúsi celú problematiku medializovať v dennej tlači.
- **ÚNIA** sa pokúsi všetkými možnými prostriedkami zamedziť schváleniu predloženého materiálu Vládou SR.

Záver:

problematika a predložený materiál je veľmi rozsiahly a teda pre časový faktor nebolo možné sa detailne nim zaoberať. Považujeme ho napriek tomu za nepriateľný, zmätočný, zavádzajúci. A veľmi nebezpečný pre vlastníkov lesov.

NOVÉ:

PROTIÚSTAVNÝ POSTUP.

Podľa ústavy SR obmedzenie vlastníckeho práva nie je možné zo zákona (zákon, nariadenie vlády, vyhláška) je to možné iba na základe zákona. Vlastnícke právo môže byť obmedzené iba v individuálnom konaní na základe zákona. V takomto konaní musí byť preukázaná „nevyhnutná miera“, „verejný a národohospodársky záujem“, a musí byť určená náhrada za takéto obmedzenie.

Vyhlásenie vtáčích oblastí bez ich prejednanía s vlastníkmi na základe nariadenia vlády je teda protiústavné.

Vyhlásenie vtáčích oblastí bez individuálnych konaní porušuje aj ďalší ústavný princíp a to, že „každá vec rovnakého druhu požíva rovnakú právnu/zákonu ochranu“. Vládnym nariadením by došlo k diskriminácii vlastníkov pôdy napríklad na Volovských vrchoch oproti vlastníkom pôdy v oblasti Nitry (Zobor a pod.)

Doporučujeme vypočítať mieru diskriminácie v porovnaní Maďarským krajským zákonom, kde vláda presadzuje jasné princípy, ktoré by mal uplatniť aj pri predmetných zákonných normách.

Upozorňujeme, že protiústavné nie je len samotné hmotnoprávne obmedzenie ale aj forma/spôsob, ktorým sa k tomu dospelo. Vyhlásenia vtáčích oblastí bez individuálnych konaní s vlastníkmi porušuje základné ľudské práva pretože vlastníkom odoberá právo k vyjadrenia a obhajoby. Ďalej odníma vlastníkovi právo preskúmania takého konkrétneho a individuálneho obmedzenia (individuálneho – pretože neplatí pre všetkých vlastníkov veci rovnakého druhu , teda pôdy napríklad v Rožňave verzus Bratislavy) pred nezávislým súdom.

Preto navrhujeme, aby najskôr vláda vypracovala jasný materiál v ktorom sa určí

Ako prvé:

1. **verejný záujem** a to v jeho všetkých aspektoch (predovšetkým vyváženosť sociálnej oblasti, regionálneho rozvoja, hospodárskej prosperite miestnych obyvateľ (porovnanie napr. Trnava a Rožňava), ekologických aspektov a ďalších. Ako usmernenie k vypracovaniu by mal slúžiť Alpský dohovor a zákon „EIA“.

2. **Nevyhnutná miera takého obmedzenia** – predovšetkým v porovnaní % oblastí podobných krajín v Európe, ďalej v porovnaní primeraným hospodárskym rozvojom miestnych obyvateľov.
3. **Výpočet obmedzenia vlastníckeho práva.**

Ďalej:

V individuálnych správnych konaniach stanovenie hraníc vtáčích oblastí za účasti vlastníkov. (S preukázaním platnosti verejného záujmu, nevyhnutnej miery a náhrady pre konkrétne oblasti).

Nakoniec:

Vyhlásenie vtáčích oblastí nariadením vlády na základe právoplatných individuálnych správnych aktov.

Spracoval a predkladá:

Za GRZVNL

Ing. Jozef Vlčák
predseda